

به نام خدا

محمد مهرآرا

نقدی بر دومین جشنواره عکس نقره

از سال ۱۳۹۵، جشن عکس دانشگاه هنر به جشنواره ملی عکس نقره تغییر نام و هویت داد و امسال، دومین جشنواره ملی عکس نقره برگزار شد. اولین جشن عکس دانشگاه هنر در سال ۱۳۸۵ به دبیری حمید صف‌آرا و با موضوع «خدا در شهر» و «عکاسی طنز» برگزار شد و امسال بعد از گذشت ۱۱ سال، هفتمین جشن عکس (دومین جشنواره ملی عکس نقره) با موضوع «شهر» ادامه پیدا کرد. برگزاری یک هفته نشست و برگزاری رقابت بین دانشجویان از جمله اتفاقات خوب دانشجویی این روزهای دانشگاه هنر است که متأسفانه با استقبال کم دانشجویان و اساتید، هر دوره از حلاوت آن کاسته می‌شود.

یکی از اتفاقاتی که این برنامه‌ی دانشجویی را تحت الشعاع قرار داده و تا حدودی از کیفیت این سال‌های آن کاسته، موضوع تغییر ماهیت از یک جشن اختصاصی دانشجویی به یک جشنواره‌ی ملی و همگانی است. اتفاقی که شاید موضوعیت را از یک فضای صمیمی و دانشجویی و تخصصی خارج کرده و آن را شبیه به دیگر اتفاقات روزمره‌ی عکاسی این روزها کرده است. جشنواره‌های متعددی که هر ساله با کیفیت خوبی در کشور در حال برگزاری است. بدون شک یک سوال ابتدایی در ذهن شکل می‌گیرد که تفاوت این جشنواره با دیگر جشنواره‌هایی (جشنواره ملی عکس فیروزه، جشنواره ملی خانه دوست و...) که در حال برگزاری است چیست؟ تفاوت بنیادین این جشنواره برگزاری آن، زیر نظر یک نهاد تخصصی عکاسی دانشگاهی (انجمن علمی عکاسی دانشگاه هنر) است و همین تفاوت بنیادین، بار برگزاری این نمایشگاه را سنگین‌تر و خطاهای آن را نابخشودنی‌تر می‌کند. اگر حتی این جشنواره را یک جشنواره‌ی دانشجویی در نظر بگیریم، باز هم چیزی از سنگینی کاستی‌های این جشنواره کم نمی‌کند. نواقص بنیادینی چون فراخوان نامعتبر و غیر دقیق (یکی از مهم‌ترین موارد حرفه‌ای و حداقلی در متن فراخوان یک جشنواره، مشخص کردن نام داوران و جوایز آن جشنواره است)، عدم برگزاری مراسم افتتاحیه‌ای در خور یک جشنواره‌ی معتبر دانشجویی، عدم برنامه‌ریزی مناسب جهت برگزاری نشست‌ها (تاخیر و همچنین ساعات نامناسب) و ناکارآمدی آن‌ها و در آخر که در ادامه‌ی بحث بیشتر به این موضوع خواهیم پرداخت، نمایشگاه آثار راه‌یافته به جشنواره نقره. این‌ها همه کاستی‌های جزئی‌ای بودند که شاید برای یک جشنواره‌ی بیرونی و غیر تخصصی چندان به چشم نیاید ولی برای یک جشنواره که توسط یک مجموعه‌ی تخصصی برگزار می‌شود، جزئیاتی است بزرگ.

نمایشگاه نقره

دومین نمایشگاه عکس نقره همزمان با برپایی هفته‌ی جشن عکس، در نگارخانه دانشگاه هنر افتتاح شد. این نمایشگاه در ۴ بخش دانشجویان عکاسی، دانشجویان رشته‌های غیر عکاسی، بخش موبایلی و در آخر، بخش غیر رقابتی تحت عنوان «پیشکسوتان و دانش‌آموختگان دانشگاه هنر» برگزار شد. نمایشگاهی که نتوانست حسن ختامی بر روند جشنواره باشد. چاپ و ارائه نامناسب آثار، کیفیت به نسبت پایین آثار، نمایشگاهی چند وجهی و نبود رویکرد مشخص، هر کدام به نوعی بر کلیت نمایشگاه لطمه‌ای وارد می‌کند. در ابتدای ورود به نمایشگاه، آثار دانشجویان رشته عکاسی را مشاهده می‌کنیم. در این بخش تمامی آثار به شکل مجموعه عکس ارائه شده است و بر روی یک فوم چیده شده و بر روی دیوار نصب شده است. این شکل از ارائه برای نمایش آثار دانشجویان رشته‌ی عکاسی، خسران است. همین ارائه و نمایش آثار ذیل یک مجموعه‌ی معتبر دانشگاهی، به مرور دید کلیت جامعه عکاسی را نسبت به این نهاد دانشگاهی معتبر، تغییر می‌دهد. از بخش دانشجویان رشته عکاسی که گذر کنیم، به بخش دانشجویان دیگر رشته‌ها می‌رسیم که با تک عکس‌هایی از شهر، دیوار نگارخانه دانشگاه هنر را مزین کرده‌اند. دیدن بخش موبایلی نمایشگاه، پراکندگی و عدم یکدستی نمایشگاه را دو چندان می‌کند و بر نگرفتن نمره‌ی قبولی این جشنواره، مهر تایید می‌زند. حتی ایده‌ی خوبِ بخش غیر رقابتیِ «دانش‌آموختگان و پیشکسوتان» هم در اجرا ناموفق ظاهر شد و نتوانست بر سطح کلی این جشنواره بیفزاید.

بدون شک وجود چنین فعالیت‌های دانشجویی در این وضعیتِ رخوت‌انگیز دانشگاه، نیاز و ضروری است ولی اجرای نامناسب یک حرکت، شاید بر روند کلی آن در سال‌های آتی تأثیرات زیان‌باری را بگذارد و یکی از مهم‌ترین اثراتش، کمبود رغبت و انگیزه و به مرور کاهش مشارکت دانشجویان و در نهایت از رونق افتادن این اتفاق مهم دانشجویی است و تنها راهِ جلوگیری از ادامه‌ی این وضعیت نامطلوب، وجود افرادی متخصص و اجرایی و دغدغه‌مند در راس کار است و همچنین دخالت بیشتر اساتید چه در مباحث اجرایی و چه در حضورشان در نشست‌ها و مراسم افتتاحیه و اختتامیه. امید با مشارکت حداکثری دانشجویان و اساتید، کاستی‌های این اتفاق مهم به حداقل برسد و شاهد جشنواره‌ای منسجم و تاثیرگذار باشیم.